

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZÁMKESZTOI SZÁLLÁS:
külső monostortetű 152 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Keddén, Csütörtökön és Szombaton.
Árs évnegyedre 3 it o. é. Hirdetési ár: négyhásas sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr helyegdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivataltól kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STRIN J. könyvkereskedése.

M. Vasárhely, sept. 7-kén 1861.

(D) Mióta az országgyűlés feloszlatása által a bécsi kormány szakítani látszik azon igen nagy részével a magyar nemzetnek, mely az alkotmány békés eszközei által kívánta kiegyenlíteni azon igényeket, melyek egy részről ős jogainak teljes rehabilitációjáig a magyar hazát illetik, más részről a népek társulata alapján a réginiel valamivel nagyobb solidaritást kívánnak azon kötelek természetében, melyek a Habsburg uralkodó ház alatt álló külön jogu országok közt léteznek; mióta a miniszter urak újból a fegyver jogát hántorgatva egyszersmind logikailag ezáltal a fegyver véres és szomorú jogára utalnak; azóta a magyar kérdés az európai közvéleményt hordozó lapokban naponként élesebben körvonaloztatik, s a dolog derekába vágó kérdések hozatnak felszínre.

Mi, a mint ezerszer kimondottuk azok közé tartozunk, kik a magyar alkotmányosságba való teljes visszahelyezésben, s az évszázadok türethető eredményei által eléggé ratificált legalis állapot további folytatásában és fejlesztésében látjuk, úgy a haza üdvét, mint a dynastia szerencsésb fennmaradhatóságát; mi régóta beláttuk, s kimondottuk, hogy ha a legalitás fegyverei megtörtetnek, magok a körülmények fogják hajtani az illető feleket a reactora, s az ebből könnyen kibontakozható veszélyes polgárháborúra — éppen azért csak szomorúan kell néznünk a dolgok mostani folyását, mely sebesen sodor minnyájunkat egy nagy bizonytalanság felé.

A pehezebb idők előjelei már emelkedő felhőkép látszanak a távolban, a mint az igazságosság napja mind inkább kezd letűnedezni; és lelünk csak szomorúsággal tölti el, midőn az ausztriai miniszteri nyilatkozatokat olvasva, látjuk, hogy a mi legalis álláspontunk nincs felfogva, látjuk, hogy negatioknak állítatnak oly dolgok, melyekről a nemzetnek véleményét mondani még nem is állott hatalmában.

Midőn Magyarország pacificaló fiai az october 20-diki diplomát kiindulási pontul elfogadták, ők a nemzet nevében ígéretet nem tehettek, czélzataik a nemzetet nem kötelezhették, de hittek azon általuk is aláírt okmány logikájában, s biztak, hogy a nemzet magyarázatai s megfontolása alapján azon kiindulási pontból el lesz érve a kölcsönös kiegyenlítés célja, mely mindnyájoknak szemök előtt lebegett.

A február 26-diki patens, már csak alakjánál fogva is méltán megdöbbenett minden magyart; látszott s talán igen korán kitűnt abból, hogy az osztrák császárság miniszteriuma akarja magába olvasztani a magyar királyság miniszteriumát, s hogy e független királyságnak egészen külön historiai joga kívántatik áldozatul, egy újabb rendszerért, melynek a főhaszn csak az lehet, hogy a Bachrendszer milliókra menő költséget igénylő burocratiája, a birodalom felében tizedrészzel kevesebbet kerülő, a hazáért munkát és időt áldozni kész tisztí karral váltatik fel, a nélkül hogy a birodalom ezen felének joga legyen a burocratiái kiadásoktól így megkímélt pénzt visszafordítani saját országában lakó népeknek terhes adójának csökkentésére.

Egy közöt akartak felállítani, s nem bánják azt, hogy e közből minél kevesebbet vegyenek a Lajthán innen fekvő királyság generosus és physio-crata népei, hogy annál több maradjon a Lajthán túl fekvő császárság burocraticus és merchantilista népei.

Mekkora ellentét csak a két államgazdászati kérdés érdekében is, s mekkora veszély Magyarország népeinek jövőjére, ha az adó s kereskedelmi ügyek felett nem maga rendelkezik, s ha a hadügyek birtoklásában kellő garantiákat nem birhat az örökké kétes jövőre?

Mi ugyan nem kívánjuk hinni, hogy az utolsó szó kimondatott, s hogy küszöbön áll a reactio és forradalom szembeszállása; de már az európai lapok hangja ily előjelek sejtéséről tanuskodik.

Már elemekzik azon ellentétességet, mely Gál ezredes botor forradalmi túlzása, Pulszky nézeteinek Jósika s Ludwig által föltett kritikája, s Deák, s Kossuth irányá körül látszik nyilatkozni.

Kebli kérdéseinkkel ismeretesebbek könnyen elemezhetnék a küzdő pártok ezen szélsőbb s mérsékeltbb árnyalatait, mi magunk is nagy kedvet éreznénk, ennek tüzetesb elemzésébe bocsátkozni, ha lapunk szűk tére s még szerényebb köre le nem hangolná elemzési vágyainkat, de most csak az idő-jelenségek figyelésére szorítkozunk. A világ kérdezi: mi a magyar kérdés vég-programmja, ki az most, a kire a nemzet hivatkozik, midőn Deák Ferencz tiszta, egyenes, és jó akaratú politikáját a bécsi centralisták logikátlanságuk habarcsával kívánták betemetni?

Mit értett Deák felirata végszávaiban? hol tűrni s jobb időkre várni tanítja nemzetét? Mi ez a jobb idő? a lehető kibékülés Ausztriával, midőn tán ez látva egykor vesztét Magyarország nemese védelmére fog hivatkozni, a mi máskor is történt köszönet nélkül! S mit tesz „tűrni”? Tűrni, mint a birka, mely bután megy a mérszárskére, vagy tűrni s az alatt előkészíteni a harczt? s ki az, a ki ez utóbbi esetben benn a hazában előkészíti a mi künnről kívántatnék?

Lyszerű kérdéseket vetnek fel a lapok, melyek az előkészítetlen válság közelségét láttatják.

Az olasz s magyar kérdésről szólva mondják, hogy Napoleon emlékeztetes programja „az Adriáig, teljesülendőben van, de hol van kérdik — Magyar-s Horvátország programja, hol a cselekvés közép pontja Capra-e? Turin-e? Páris-e?

Ezen a külföldi lapokban föltett kérdések eléggé mutatják, ha a magyar egyenes és nyílt szándékkal állott uralkodójának alkotmányosságra mutató czéljai elébe, hogy ő nem kívánta felforgatni a császári államot, csak azt kívánta, hogy saját királyi államának szent törvényei föl ne forgattassanak.

És tőr a magyar, mert sebeinek gyógyszere az időben van, mely előbb-utóbb kedvez a törvényes és természetes igazságnak.

A kir. biztosoknak adott utasítás.

A „Sürgöny“ bécsi levelezője szerint lényegileg a következő nyolcz pontot tartalmazza: Minden kir. biztos engedelmesseget parancsoló rendelettel fog ellátni, melyben mindenki a törvényes büntetésnek fenytéke alatt engedelmessege fog inteni.

Ezen engedelmisségi rendelet, a mennyire az illető törvényhatóságnak tilései fölfüggesztve nem volnának, ahöz léssen intézendő és abban a felvétel az elnöknek személyes felelet terhe alatt meghagyandó.

Ha a törvényhatóságnak tilései be volnának tiltva, az engedelmisségi rendelet a vezénylő föltisztviselőnek adatik által, ki személyes felelet terhe alatt köteles léssen tartalmát a tisztviselői karuak azzonnal tudtára adni.

A királyi biztosnak szoros kötelességévé tétetik, a reá bízott hivatásban minden erélyvel, és minden személyre való tekintet nélkül, azonban egy eljárni, hogy a közönségnek méltányos érzelmei ne sértessenek és a józanabb, törvényes rendre törekvő férfiak megnyeressenek. A felesleges szigor és annak kitüntetésé gondosan kerülendő.

Másrészt a királyi biztosnak szoros kötelessége, föntartani ő cs. kir. Felségének királyi tekintélyét és hatalmát, melyből kiküldése eredet.

Ha a királyi biztos valamely merény iránti vizsgálatra küldetik ki, a törvényhatóságban a rendelkező föltisztviselő által, annak személyes felelet terhe alatt rendeli maga eleibe a vádolt személyeket és tanukat, és az utóbbiakat hit alatt hallgatja ki.

Az engedetlen tisztviselőket hivatalaiktól fölfüggeszti, és a vizsgálatot rájuk is kiterjeszti. A fölfüggesztett tisztviselők helyébe pedig másokat helyettesít. Szükség esetében a királyi biztos ideiglenesen a vármegye közügyeinek vezénylőjét átveszi. Ha a vádolt egyének vagy tanuk a királyi biztos előtt meg nem jelenének, azoknak maga elé hozatását erőhatalommal, de a mennyire lehet, a törvényhatósági tisztviselők által eszközli, és csak szükség esetében fogja a katonai karhatalmat igénybe venni.

Az utasítás 8 dik pontja szóról szóra ekkép hangzik: „A királyi biztos minden alkalommal ki fogja jelenteni azt, hogy ő cs. k. Apostoli Felségének nincs szándékában az alkotmányos intézményeket megszüntetni, vagy Magyarország közigazgatási és országglási törvényes függetlenségét gátolni; hanem, miután tapasztalja azt, hogy a forradalomra minden áron törekvő párt, vakmerő tevékenysége által elszibbasztotta erejét és befolyását azon tulnyomólag nagyszámú, józan érzelmi és békés lakosságnak, melynek érdeke és boldogsága a törvényes rendnek helyreállításával legszorosabban van összefüggve: egyedül azt kívánja elérni ő Felsége, hogy ezen mesterséges hálózatt, ha kell, erővel is letéptetvén, az alkotmány jóitményeit a

minden káros befolyástól fölmentett magyar nép boldogítására fölhasználhassa, és a helyreállított rend mellett, minden becsületes érdekek kifejlődést és oltalmat találhassanak.“

Királyi leirat.

Válaszul a m. kir. helytartó tanácsnak a pest-megyei bizottmány feloszlatása ellenében intézett feliratára.

Ő császári királyi Apostoli Felsége legkegyelmeseb Urunk nevében a m. k. helytartótanáccsal kegyesen tudatandó: Pest vármegye bizottmánya tiléseinek fölfüggesztése iránt f. é. augusztus 29-dik napjáról 50568 sz. a. kelt felterjesztésére teljes mértékben méltányoltatik ezen m. k. helytartótanácsnak nézete, hogy midőn egyrészt feladatult tűzi ki a nemzet és fejedelem között megtárgalt bizalmi kapcsolatok helyreállítását, és midőn nem mond le azon kecsgetető reményről, hogy az alkotmányos formák megtartása mellett, idővel sikerülni fog ő Felségének jogait az országnak kívánalmival összhangzásba hozni; másrészt a m. k. helytartótanács elismeri azon igazságot, hogy a hosszú engedékenység és elnézés után nagyobb erélyre és elhatározásra van gyon szükség. A m. k. helytartótanácsnak ezen nézete csak visszatükrözi ő cs. kir. és Apostoli Felségének legmagasabb szándékát; erős és szilárd ugyanis ő cs. kir. és Apostoli Felségének akarata az iránt, hogy Magyarországnak m. é. october 20 ki oklevél által megerősített alkotmányos jogai sértetlen fenntartassanak; de szinte oly erős és szilárd legfelsőbb elhatározása az iránt, hogy a jelen rend-ellenes állapotot tovább tűrni nem lehet, hogy éppen azért szükséges az engedelmisséget és törvényes függést helyreállítani, hogy Magyarországot alkotmányos formákkal lehessen kormányozni és a folyvást ingerültség és igazgató által felzaklatott békés polgároknak vissza lehessen adni azon nyugalmat és biztosságot, melyet méltán követelhetnek. Éppen azért tehát, mert az ország közjogi viszonyainak és szokásainak ismeretéből merített tapasztalás szerint, igen valószínű volt az, hogy midőn Pest vármegye túlbágtá törvényes hatáskörét, nyilvánosan királyi jogot támad meg; s a roz péld a az ország legtöbb törvényhatóságainál követésre fog találni: szükséges volt erélyes fellépéssel e károkozott eljárás iránti hajlamot legalább a jobbhangulatú békés megyék-nél meggyengíteni. Oly esetekben, midőn az intézkedést magasabb tekintetek követelik, az akadályoknak nagyobb mértéke sem lehet határozó, ha azok nem legyőzhetlenek. Üdvös, mely hatást pedig rendkívüli időkben csak a rögöni orvoslás nyújthat. O Felségének legfelsőbb szándékával meg egyez a m. k. helytartótanácsnak azon óhajta, hogy a nemzetnek több százados megyei szervezete épségben fenntartassék; de a vármegyék csak úgy felelhetnek meg ős rendeltetésüknek, ha azokban a józan többségnek véleménye felszabadul a túlzó párt bilincseitől; ha a vármegyék megszűnnek az igazgatásnak és politikai tünetésnek színhelyei lenni; ha a felsőbb rendeleteknek hódolva, biven teljesítik törvényes kötelességeiket, és a birodalom lételének életkérdéseiben addig is, míg a törvényhozás azokat végképen elintézi, nem görditenek tovább akadályokat ő Felsége kormányának intézkedései ellen; sőt a szabályos megoldás és igazságos elintézés végett e részben is megteendik azt, mi törvényhatósági állásuknál fogva egyedül rájuk bízható. Midőn tehát ő cs. kir. Ap. Felsége a magyar k. helytartótanácsnak előterjesztéseit, és aggodalmait szokott kegyessége mellett fogja továbbá is tekintetbe venni, másrészt éppen eddig bebizonyított tántoríthatlan hűségétől és a haza iránti hő szeretetétől bizton várja a jelen körülmények között a szilárdabb fellépést és ezen irányban következtetes kitartást.

Kelt a birodalmi fővárosban, Bécsben, Ausztriában kasszonybó 31-kén 1861. Gr. Forgách Antal s. k. Privitzer István s. k. ő cs. és Ap. kir. felsége legkegyelmesebb parancsára: Dittarich Rezső s. k.

A „Neueste Nachrichten“ az erdélyi országgyűlésről.

Az erdélyi országgyűlés egybehívását illető ügyet, mint biztos ton értesülünk, most már (sept. 5.) végleg elintéztettek kell tekintenünk. A kir. leirat, mely az országgyűlés egybehívását megrendelendi, alkalmasint már a legközelebbi napokban közre fog tétetni. A mit tartalmáról eddigelő tudunk lehet, úgy látszik, hogy az államminiszterium s az erd. udvari kancellár javaslatainak egy középítője lőn elfogadva, miszerint az országgyűlési képviselőre részint meghatározott számú kir. hivatalosok fognak kinevezetni az ország különböző nemzetiségeiből, részint pedig az általános választásokra nézve azon adócsenus fog alapul vétetni, melyet az államminiszterium javasolt. Ehez képest a román nemzet az összes képviselőnek mintegy harmadát nyerné. Hallomás szerint a kir. leirat azon tárgyakat is kijeleli, melyek feletti tanácskozással kell az erdélyi országgyűlésnek mindenek előtt foglalkozni; hol természetesen a Magyarországgal unió, a reichsrathba küldés s nemzetiségi kérdésnek szabályozása állanak előtérben. Miután ezek szerint az érintett kérdések feletti határozás magának az országgyűlésnek van fentartva, igen természetes, hogy a „Wanderer“ azon czélzása, mintha báró Kemény erdélyi udv. kancellár kénytetve volna nemskára, mint szerény magányzó, honába visszatérni, a nem lát-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

Gr. Haller Ferencz levele olvastatik fel, melyben jelenti, hogy Riséri János segesvári polgár elkészítvén a gazdasági-egyletnek ajánlott 1000 vedres remek művi hordóját, azt utnak indította; az egyelet kötelezettségére emlékezteti a hordó átvételére szólítja fel. A választmány a hordó ünnepélyes átvétele, helyiség-keresés, s annak kiállítása elrendelésére biztosoknak felkéri: gr. Bethlen Kamillo, Hincz György és Finály Henrik tagtársakat.

Az ülés meghatározza, hogy az egyelet közgyűlését folyó hó 29-én délelőtt 10 órakor tartandja meg.

Figyelmeztetnek végre az oct. 1-2-dik napjain Kolozsvárt rendezendő állat-kiállításban résztvenni ohajtó gazda társaink, hogy érvényes bizonyítványokkal ellátott jelentéseiket, melyekben a kiállított állat neve, kora, illetőleg hizlalási ideje, valamint hogy saját nevelése stb. lesznek feljegyezve, az egyelet titoknokához sept. 25-ig beküldeni sziveskedjenek, hogy a rendező bizottság a kiállítási helyen (Sétatér) az állatok elhelyezése felől gondoskodhassék.

Nagy János, titoknok.

Az erdélyi muzeum részére f. évi augustus havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: Néhai gróf Kemény Sámuel összes könyvtára. (Ennek egyik része, a gerendi könyvtár, 4520 kötet már rendezve és felállítva, másik sokkal tetemes rész, a kolozsvári könyvtár, rendezés alatt van.) Özv. gróf Bothlen Jánosától 135 darab okirat és magánlevél a XVII. és XVIII-dik századból. — Horváth Elek-től 2 magyar levél a XVII. századból. — Lutzai Boér Jánostól 1634-diki magyar naptár. — Gróf Niezky-Tarnóczy Málvinától 1 kötet. — Ifj. Pataki Józseftől Vizaknai Briccius György eredeti naplója. — Erdélyi Indali Pétertől 3 kötet. — Özv. Szász Ferenczétől 1 kötet. — Kilyéni László rosznyai nyomdásztól 1 kötet. — N. N.-től 3 kötet. — Solymosi Károlytól Hunyadvár rajza. — Pest, Borsod, Bihar-vármegyétől hivatalos irományok.

II. Régiségek: Bárá Lőwenthal Sámuel-től Székely-Földvárt talált római régiségek u. m. 5 darab dombormű faragvány; 2 cserépedény; egy felirat töredéke és egy bronz-sarfej. — Özv. Simó Károlytól egy elefántesontal és gyöngyházzal kirakott pisztoly nyelvére járó törrel; egy pár mult századi cipő, a hagyomány szerint, Mária Thérizié; egy régi pipa szárástól. — N. N.-től egy vas ing.

III. Érmek: Özv. Simó Károlytól 3 ezüst, 4 réz, 14 ezüst, 18 réz, 1 ólom ujabbkori vegyes érem. — Nagy Danieltől 1 római réz-érem.

Kolozsvárt, sept. 7-kén, 1861.

Közlő: Szabó Károly,
könyvtárnok s a régiség és érem-tár ideiglenes őr.

Felszólítás.

A nemzet nagy balottja, gr. Széchenyi István felett mult 1860 május 10-én Cserhalomját értelmisége s requiemet tartá Beszterczen, a kegyesrendűek szentegyházába. A templomból kijöttünk után Pattantyus Jakab ur indítványozá, e napot valamiként emlékeztetéssé tenni. Így lön meghatározva, hogy „IV-dik Venczel cseh király menekülése” című történelmi képet Lotba Antaltól, mely a prágai szépművészeti egyelet által 200 pfírtól volt megvásárolva és tagjai egyikének kisorolva adakozás útján vennők meg, erdélyi muzeumunk számára 100 pfírtól. Adakozásra alólirt bizattam meg. És jöllehet csak 81 ft és 50 kr o. é. gyűlt, az irt árt ki valék magaméból pótolva fizetendő, midőn azért annál magasabb ár követeltetett. De mivel a kép több hiányt hord magán, melyet a mult év Beszterczen tartatott erdélyi ismeret-terjesztő zász egyleti gyűlés alkalmával gr. Mikó Imre kormányzó elnökünk ő nmeltósága jelenlétében több más műtörök is fedeztek fel, a kép vásárával felhagytam. És most az illető adakozókat a pénz hová fordítása iránti rendelkezésre hívom fel. Többeknek felszólalására nekem is az a véleményem, hogy ezen 81 ft adódjék át a n.-sajói káptalan „papi és mesteri olvasó-egyletével kapcsolatban felállított szépirodalmi kölcsön-könyvtár” javára; az ekkor a halhatatlan emlékt nagy hazafi gróf Széchenyi nevét vévén fel. Ekkor minden olvasó tag, minden könyv s annak sorai olvasásakor a nagy hazafi érdemeire emlékezhettek és erőt merithet szeretni a hazát, melyért semmi áldozat soha nem lehet nagy! Az adakozók ezek: Pattantyus Jakab 10 ft, Vályi Elek 2 ft, gróf Bethlen Lajos 2 ft, Kiss Lajos 1 ft, Theil Antal 2 ft, Bonyhai n. János 2 ft, ifj. Szongot János 5 ft, Sz. Mezey Makab 1 ft, Borosnyai Pál 1 ft, Magyar Ferencz 2 ft, Elekes Pista 1 ft, gr. köz. Bethlen Sándor 2 ft, Fenesán János 1 ft, pávai Vajna Elek 1 ft, Dorgó Gábor 2 ft, Textoris Károly 1 ft, Bartok Ádám 1 ft, Zsombori János 2 ft, gr. Bethlen Károly 2 ft, Katona Elek 1 ft, ifj. gr. Bethlen Sándor 2 ft, Véer György 1 ft, Véer Farkas 1 ft, Dénes Mihály 1 ft, gr. Bethlen Gyula 3 ft, Züllich István 1 ft, Cserényi József 1 ft, Cserényi Dániel 2 ft, b. Löwenthal Sámuel 2 ft, Székely István 1 ft, gr. Mikó Imre 10 ft, Zeyk József 5 ft, ifj. Roth Pál 1 ft, Hincz György 2 ft, b. Kemény Kálmán 1 ft, b. Kemény Ögön 1 ft, Finály H. Lajos 2 ft, Ládai István 1 ft, Bodó Sándor 50 kr, Orbán József 50 kr, Dominih János 50 kr; összesen 81 ft 50 kr o. é.

Kentelkén, aug. 16-án, 1861.

Vályi Elek,
esperes.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tudománykedvelő t. ez. közönséget figyelmeztetjük, hogy az erdélyi mezeum-egylet igazgató választmánya szerdán folyó hó 11-kén délután 5 órakor tudományos ülést fog tartani a tanácsház nagy termében. Az igazgató-választmány meghagyásából.

Finály Henrik m. k.
titkár.

— Pestváros tanácsa, a „Sürg.” szerint, folyó hó 5-ki ülésében elhatározta, ő felségéhez folyamodást intézni, miszerint a közigazgatási mellőzhetlen érdekek iránti tekintetből a képviselő bizottmányt hatáskörébe visszahelyezni méltóztatassék.

— Az országgyűlési óvás magukéva tételeben egymást követik a törvényhatóságok. Így a már közlötteken kívül: Győr-, Veszprém-, Tolna-, Szabolcsvármegyék és Debreczenváros. Résztünkül teljesen osztozunk a „M. Sajtó” azon nézetében, miszerint kár az előzményekből ítélve bizonyosan bekövetkező erőszakot provocálni.

— Debreczenváros folyó hó 4-ki közgyűlésében egyuttal arról is intézkedett, hogy ha felfüggesztetnek, a teendőket, a közjogi tárgyak kivételével, a tanács végezze. Kimondotta, hogy csak erőszaknak fog engedni. Smolkának köszönő iratot küldött.

— Pesti lapok örömmel jelentik, hogy a „Budapesti Szemle” bárha a zilált viszonyok miatt nem részestül azon pártolásban, minőt érdemelne, jövő évben is meg fog jeleni. Előfizetési ára egész évre 10, felévre 5 forint.

— Hontmegyéből írják a pesti lapoknak, hogy Búrszőny helység német ajku lakosai oly makacsul megtagadták az adófizetést, hogy a huzamosan ott tanyázott exequáló katonaság kénytelen volt eredmény nélkül elvonulni. Azonban magukkal vitték a szolgál- és falusbíró, kiket hírszerint mindaddig tüzökul fognak letartóztatni, míg a község lefizeti adóhátralékát.

— A „P. L.” egyik bécsi levelezője szerint, egyelőre felhagytak a horvát országgyűlés feloszlatása szándékával. Meg akarják várni az onnan intézendő feliratot s megkísérlik az alkudozás folytatását.

— Révay Miklósnak a magyar nyelvészet örök érdemű bajnokának a n.-szentmiklósi ifjuság emléksobrot szándékszik állítani. E célra folyó hó 7-kén zenészi esztélyt rendeztek.

— A „P. L.” hallomás után írja, hogy a Pestmegyében kinevezett kir. biztos Gombos Bertalan súlyos beteg lett. És hogy Fejérmegyében kir. biztosul Szekrényessy Endre volt főtörvényszéki üllök volna kijelölve.

— Ismét felmerült a hír, miszerint Rechberg gróf le fogja tenni a külügyi tárcát. Utódául, miután Apponyi gr. londoni követ nem vállalkozott, Mensdorf-Pouilly altábornagyot, Galiczia katonai főparancsnokát emlegetik. Lemondásának oka Schmerling ur reichsrathi beszéde volna, melyben a gr. ezafolatát látja mindazon államférfiaknak, kik, mint ő is, az oct. 20-ki oklevél létrejvetelének eszközlői voltak.

— A debreczeni ref. főtanodában, az illető felügyelőségnek folyó hó 4-ről közrebeszátott hirdetménye szerint, a legközelebbi october hóban bekövetkező iskolai évben a jogtudományok rendszeres és egész kiterjedésbeni tanítása megkezdetik, az egész jogi tanulmány két évre lévén szabályozva.

— A sárospataki ref. főtanodában pedig, a „P. L.” szerint már e folyó hóban elkezdődött a jog- és államtudományok tanítása. A rendes tanfolyam ott is két év; hanem olyanok, a kik a mult évben rendkívülieg adott jogtani órákat hallgattak, a folyamatba indult egy év alatt véggezhetnek.

— Vácson a honvédegyesület egyet javára sorshuzással egybekötött táncvigalmat akartak adni, de a helybeli zsoldparancsnokság által betiltatott s a sorshuzásra szánt tárgyak visszaadattak az illető ajándékozóknak.

— A „Kronst. Ztg.”-nak írják a Maros mellékről, hogy ott emissariusok járnak faluról falura, kik a népet azal ámitják, hogy b. Kemény, gr. Mikó és az egész főkormányzók el vannak boesátva és így az országnak jelenleg nincs kormányja. Egy kérvényt is hordanak magukkal s iratják alá a könnyenhivívőkkel, mely kérvényben az áll, hogy a románok semmit sem akarnak tudni a mostani alkotmányról, nekik semmi közük a magyarokkal, szászokkal, s kériük őt, hogy állítsa vissza a bezirkereket különös tekintettel a jó érzelmű románokra. A tudósítót talán igenis fekete színben látja a dolgokat, főleg midőn a 48-ki rémjelenetek ismétlődésétől fél. Mi azon hiedelemben vagyunk, hogy ha csakugyan akad ily kárhozatos törekvésű lézengő, kísérletei a román értelmiség belátásán, a közigazgatási közegek tapintatán, mindenesetre pedig a nép józanágán meg fognak hiúsulni.

— Az „I. Tanuja”-ban olvassuk, hogy a földtehermentesítési államadósság Magyarországra vonatkozólag 174.764,120, Erdélyre 30.971,360, Horvátországra pedig 14.754,120 frtot tesz.

— A „Debreczeni Közl.” megszüntik; ellenben N. Váradon jövő hó elején kezdve új lap fog megindulni Szini Károly szerkesztése mellett.

POLITIKAI HIREK.

— A „Journal d. D.” abban, hogy Ricasoli a külügyek helyett a belügyek vezetését veszi át, inkább diadalt, mint vereséget lát. Az olasz cabinet elnöke csak azért veszi át az új tárcát, hogy némely igen fontos rendszabályokat léptessen életbe, melyek különösen Nápoly polgári kormányzását illetik.

— Rómából írják a Nazionenak:

„Ausztia nógatja a pápát és a bourbonokat, hogy csak segítsék a rablók, s biztassák hogy ő majd hadat izeen Olaszországnak a segítségükre jön. A bourbonok és a pápa teljes erőből igyekeznek is engedelmeskedni Ausztriának. És kettőzött erdélyvel folytatják a rablók felültöztetését, felfegyverzését s toborzását. Minden éjjel frs banda indul Rómából, s meggyt a nápolyi határon, rendesen először egy-egy kis falu kifosztásában mutatva meg vitézségüket; de néhány nap óta az ily vállalat csak nehezen sikerül. Közlebből egy 150 főből álló banda átlépte a határon Sora mellett kirabolt egy falut, de Lopes tábornok csapatai közreledt kénytelen volt visszazsaladni a római területre, a hol Ceprano-hoz érve, a helység által nem fogadtattak be. A banda erre kétfélé szakadt, egy része visszatért a nápolyi területre, a másik a Pofi nevű puszta

vetette magát, hol a francziák által elfogatott. De éppen az történt velök, mi az Angyalvárba lerakott fegyverekkel, a francziák Frosinoneba kísértették a 60 zsványt, átadták a pápai batóságuknak, mely azt utjag megfogadja s felfegyverzi hogy újra kezdhessék zsványkodásaikat.”

— Az angol hajóhad, mely aug. 27-dikén Korfuba vonult, most ismét Castellamare alatt van, honnan Maltába megy.

— Egy sept. 3-diki római sürgönyben olvassuk: Tegnap reggel 50 piemonti megtámadta Epitaftiot a nápolyi határon, de visszaverette a pápai zsoldárok által, egy órai tüzelés után visszavonultak. Epitaftioha egy század francia érkezett helyőrségül. — Aug. 27-dikén Orizeto és Bolsena közt volt egy kis összeliütkezés, melyben néhány pápai zsoldár s néhány piemonti esett el.

— Milanoban bizottmány alakult, mely a Magentánál elesett francziáknak emléket akar emelni. A magentai községtanács 2000 frankot irt alá.

— Egy nápolyi lap azt írja, hogy a bourbon párt legszebb reménye, a settimanad hős, a dicső és győzhetetlen Chiavone a szent földre, Pomulus sérthetetlen menhelyére utazott, minélfgva a lavoro földön a zsványaság csaknem egészen megszűnt.

— A „Patrie” legújabb számában egy irányczikk folytat, mely reánk nézve idegen ügyekkel is foglalkozik, többek közt így szól: „A bécsi alkotmányos rendszert illetőleg, egyetlen tényből is láthatni, mily kevés a szándék loyális alkalmazására nézve. Eibataroztatott, hogy habár a birodalmi tanács képviselői „a magyar és horvát képviselők kimaradása miatt, kisebbségben vannak is, határozataik törvény erejével fognak birnak, épp úgy, mintha az adott alkotmányban kifejezett törvényes feltételek teljesülve volnának.” S hátrább ez mondatik: „Európát nem fogja elámitni e politika! A mit ez utóbbi remél, a mit az elnyomott népek várnak, az foganatos reform garantálva ellátott jog, nem csupán ígérlet, melyre keveset adni megtanultuk már nagyon régóta.”

— Ricasolinak a külügyi tárcáról való lemondását úgy magyarázzuk, hogy a francia és olasz kabinet közt mint közelebbi sürgönye is mutatta, némi meghasonlást idézett elő alkalmazkodni kevésbé tudó jelleme. A belügyi tárcát fogja átvenni; de mint miniszterelnök, természetesen nagy befolyással lesz az ügyvezetésre. Azonban ideiglenes meg Ricasoli vezeti a külügyeket. Turini lapok kijelentik, hogy e változások nem fognak változtatni a kormány politikáján. Az „Indép.” tudósítása szerint hire jár, hogy Durando Jakab tábornok, az olasz kormány mostani konstantinápolyi képviselője van kijelölve a külügyi tárcára. Felínt ez egész ügyben, hogy a miniszteriumban szóban forgó változás mindjárt másnap történt, hogy Benedetti ur megbízó levelét az olasz királynak bemutatá. Della Rovere tábornoknak, mint hadügyminiszternek a kabinetbe lépését úgy tekintik, mint a miniszterium önállóságának egy jelét; — mert a tábornokról azt mondják, hogy nagy ellen-sége a nápolyi autonomiának. Elhihető tehát, hogy az olasz miniszterium politikája nem fog változni.

— Odessában nagyszerű előkészületeket tesznek az orosz csár és ezárnó elfogadására; onnét Nikolajewba menend a császári pár „Viepo” és „Voin” gőzcervettek tengerre boesátását szemlélendő: azután a Bug és Ingul folyamokon véghezvitt csatornázási munkálatokat, majd Bakcsi-Szerajt, Simferopolt és Szebasztopotl fogják meglátogatni; végre a Krimm déli partjain fekvő szép Orianda várban néhány napot időzvé, Kafkát a Feketetenger egyik legnagyobb jövőjű kikötőjénél, Kerez városát, s legutoljára Tanagerogot, az azovi tenger legvégső csücsén, látogatandják meg, s úgy térnek vissza Pétervárra.

— A „Nord” sz.-pétervári levelezője szerint az orosz birodalom nyugati részében az izgatottság növekedő félben van, pedig e tartományokban csak a polgárok és földbirtokosok lengyelek. A mozgalmakat titkos ügyünkök és az ultra-catholicusok szítják, s az a hir kering, hogy Garibaldi legiójával az ország felszabadítására odakészül.

— A feldarabolt Lengyelországban az izgatottság folyton növekedőben van. Kowno felett az osztrómlapot kimondatott. Senkinek se szabad lengyel nemzeti öltönyben s esti 9 óra után világító lámpa nélkül az utcákon járni. Ez utóbbi rendszabályt is a lengyelek tüntetésekre használják fel. Némelyek fényes nappal lámpát vesznek kezökbe s úgy barangolnak az utcákon. — Varsóban aggasztó feszültséggel várják sept. 7- és 8-kát. Az első a császári koronázás évnapja (1856); az utóbbi az oroszok (1831) bevonulásának évnapja a lengyel fővárosba a forradalom győzelmes lektüzdése után. Ugyanekek a foglyok szabadon boesátását is akarják követelni. Különféle családok, nevezetesen németek és oroszok végkép elhagyták Varsót, üzletükkel egészen felhagytak. — Újabb tudósítások szerint Varsóban, hol némely utca táborhelylyé lön utóbbi időkben átváltoztatva, a katonaság oda hagyá az utcákat és köztételeket; de több ponton ágyu-tehelyek készítettak. Utjag 22 fogoly szállítottat a modlini erdőbe. Osztrólenkában 4 pap befogatása összeültöztetésre adott alkalmat; több súlyos sebesülés fordult elő. De legszomorubb véget mégis a vilnai események értek. Itt az összeültöztetés oly komoly vala, hogy búsz halott, ezek közt több nő esett az ügy áldozatán; az itteni kormányzó elboesátatott.

— Az osztrák uralom alá szakasztott Lengyelországban is megkezdődtek a komoly jelenetek; Krakkóból sept. 2-ról írják: 11 órakor a Mária-egyházban gyászistenizés volt tartandó a közlebből Vilnában elesett áldozatokért; a kereskedők, kik a templomba sietni akartak, bezárták boltjaikat; akkor fegyveres segédlettel megjelenik Pau-mann rendőrigazgató, kopogtat a bezárt boltok ajtaján, s fenyegetőzések közt azok kinyitását követeli. Miután ez mitse használt, a katonák felszaggatták a zárokat; Pau-mann ur ezalatt az összegyűlt néptömeg közt többeket befogatott. Egyet nem sikerült elfogni, mert a Mária-egyházba menekült; a rendőrség betört az egyházba az üldözött után, s a templom ajtajában birkozásra került a dolog. Mialatt a katonaság pont 11 órakor a templomba özlött, hogy ott elesett testvéreik üdvéért buzgó főhősök s ájtatos énekek közt imádkozzanak, katonaság hozatott s a város legelénkebb téerein töltött fegyverekkel s feltűzött szuronyokkal fel-

állított. Istenitisztet végeztével: a nép visszavonulni látszott; a katonaság egy darab ideig kísért, a midőn az, báró Paumann rendőrigazgatóval a Miklós-egyházban történt keletkezés folytán visszahívatott, hogy újból elfogatásokat s házkutatásokat eszközöljön. Több fiatal ember megsebesített, s egy közülük alétan a főúrtanyára hurcoltatott.

Ujabb. A „Pesti hírnök” bécsi levelezője írja sept. 6-ról, hogy az erdélyi országgyűlés ügye megakadt. Ő felsége adott ugyan már resolútiót, de annak kivitele ujabb meggátoltatott. Minden pillanatban érezhetni, hogy igen sok és hatalmas a magyarellenes befolyás.

— A bécsi negyedik választó kerület szabadellvő választóinak bizalmi férfiai Smolkához bizalmi szavazatot intéztek, melyben többi közt azon legszenvedőbb meggyőződésüket nyilvánítják, hogy Magyarország leigázása Ausztriának a halálos döfést fogja megadni.

— Ragusából sürgönyzik sept. 6-ról, hogy e hó 4-én 5—6000 montenegrói kelt át a határon s Brannina szigetet, a skutari tó melletti főhelyet elfoglalták; a lakosság egyesült a montenegróikkal, s az önkéntesekből álló helyőrség nem tudván ellenszegülni, a löportornyot légherőpítette s romjai alá temelkedett. A montenegróiak másnap kitakarodtak Branninából 50 keresztény családot vivén magukkal. Folyó hó 7-én két zászlóalj török katonaság szállott partra Sannikolonál.

— A „Pungolo”-nak egy napolyi aug. 28-ról tudósítása után írják, miszerint Cialdini minden intézkedéseket megtőn, hogy átlépje a római határt s üldözze a rablókat, ha mindjárt a Quirinalig is, hol a rablók katonai gyakorlatokat tartanak. Az idéztük tudósítás szerint a tábornok belátta, hogy hiában vagdalja a hydra fejét, míg szívében meg nem támadja. Mióta Napolyban van, mindig e volt a czélja s ebben egyet értett Ricasolival. Azonban Turinból óvatosság- és halogatásra inté utasításokat kapván, egy darabig eredmény nélkül sürgette a cselekvésre adandó felhatalmazást. Végre azt írta, hogy ha csapaterősítéseket nem küldenek, beadja lemondását. Kapott-e választ és minőt, tudósító nem tudja, de a kért erősítések elküldettek s Cialdini már lépéseket is tesz szándéka végrehajtására.

— Ellenben a „Patrie”-nek egy sept. 3-ki sürgönye szerint a római francia helyőrség parancsnoksága batározott utasításokat adott a határszéli csapatok tisztjeinek, hogy piemonti csapatokat teljességgel ne engedjenek a római területre átlépni. Ily ellenmondó tudósítások között mi a való, bajos eligazodni.

— Turinból távirják sept. 7-ről, hogy Della Rovere hadügyminiszterre és Pestinengo Sicil helytartójává nevezetelt ki.

— A „Perseveranza” szerint Ricasoli mind addig nem mond le a külügyi tárczáról, míg a római kérdés el nem dől.

— A turini német lap írja, hogy a francziák szigoruan őrzik a perugiai határszéleket s köztük s az olasz területre átcspó rablók között összeütközések is voltak.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(260)

Nemes Kolozsmegyei tisztsége a Kolozsvár sz. k. városa kebelében b. farkasutczában 77-ik szám alatti s „Kis vármegyeház” név alatt ismeretes megyei épületnél a megyei bíróságok s börtön felügyelői helyiségeinek a felvett mérnöki munkát szerinti helyreigazítására: átalakítására f. hó 12-dik napjára árlejtés mellett csődöt hirdtven: az ezen építésre vállalkozókat az irt nap délelőtti 9 órakor ugyan b. farkasutczában a „nagy vármegyeház”-nál a főbírói hivatalos szobában tartandó nyilvános árlejtésre azon előleges értesítéssel hívja fel, miszerint az építési feltételek és szükségletek felől az illetők addig is ugyanott bővebben értesülhetnek. — Felkiáltási ár 1400 fr. o. é., melynek tíz-százaléka bányapénzkeppen befizetettvén, csak szerződvény aláírása után adatik a vállalkozónak vissza. — Kolozsvárt, sept. 5-én 1861.

(3—3)

NEM HIVATALOS.

Sz. 30.

A kolozsvári nemzeti színházban az előadások megkezdése ideje közeledvén, a családi páholy tulajdonosok, valamint a páholyt tartó többi közönség is ezennel felkérnek: hogy páholy tartása iránti szándékukat legfőbb folyó hó 24-ik napjáig, alólíri jegyzőnél, szóval vagy bérmentes levél útján jelentse be, — mivel ezen határidőn túl a páholyok az addig jelentkezők között — másokra, valamint a bé nem jelentett családi jogokra való tekintet nélkül — fognak ki-
osztatni. — Kolozsvárt, september 5-én 1861.

Az erdélyi országos nemzeti színházi választmány nevében

Groisz Ferdinánd, választmányi jegyző.

(266)

(1—3)

Figyelmeztetés a szülőknek

elhírhedt és már általán ismert találmányom, a gyermek-betegségek gyógyításánál nélkülözhetlen

Gilisztá-Chocolade

minden használatra vonatkozó utasításokkal együtt kapható nálam és alább sorozott t. bizományosaimnál:

A megrendelések azonnal, a bíródalom minden részébe a legbiztosabban teljesítenek posta útján: alul irt által egy darab 20 kr., nálam pedig hat darab 1 ujfrt.
Az újabb magasabb tudósításokból, melyek majdnem naponként boldogítják jó és hasznos lenni törekedő öntudatokat, közlök ismét egyet.

Duna-Patay, július 17-én, 1861.

T. gyógyszerész ur! Miután 2 1/2 éves szeretett leánykám több idő óta giliszta-kórban szenved, és ezen betegsége elhárítását minden igyekezelem daczárais sem cukor, sem por, sem más egyéb giliszta-ellenes szerek el nem mozdíták, sőt miután abeli betegsége lázas állapotra is tért vala, éppen akkor, midőn elhatároztam magamban, hogy a t. ur által feltalált és már minden helyen jó sikerrel használt giliszta chocholatét fogom meghozatni. Frank Mátyás közkedves-ségi vas- és fűszer-kereskedő ural találkozáván, szándékom felől őt értesítendő, s válaszul azt nyertem, hogy az általam meghozatni kívánt giliszta chocholaté szeletek nála is mint bizományosnál eredetiben kaphatók, megörvendve ezen rögtön egy szeletet vettem át, melyet is haza érkezésem alkalmakor már a betegség által annyira sújtott, hogy mégcsak szemét sem emelheté fel. Gyermekemnek cukorral való kedveskedés mellett beadván, azt ő a legjobb ízűen édesden természetben felhasználva, még többet esdelt vala, — reggel ismét 3 darabot hozattam, s a mint ezt fél-fél szeletenkint felhasználta, nemcsak hogy sok nyálaktól megfűszült, de temérdek zab giliszta takarodott el tőle, míg végre 4 nap múlva a giliszta-kórból tökéletesen mentve, egészsége legjobb állapotra tért vissza.

Tek. ur! Kisdéd leánykám annyira bele szeretett a giliszta chocholatéba, hogy azt csak úgy természetben nem egyenkint de több mennyiségben is kész volna elfogyasztani; fogadja tehát a tek. ur hálás köszönetemet, mert szüleit sem jobban meg nem vigasztalhatja, mint mikor azt képes tapasztalni, hogy valaki önző kebelből indulva oly szert kíván a közönség használatára adni, melynek nem csak az utasítási használat után, de az által való eltérés mellett is legjobb eredményre jut; ezekből a hol csak lehet iparkodni fogok üdvös hatású giliszta szeleteit a közönség figyelmébe ajánlani, mert lelkiismeretesen bevalhatom, hogy szeretett gyermekem: az életre csak is az hozta vissza. — A midőn az egék urától t. uraságodnak hosszú életet kívánása mellett legbiztosabb tisztelettel

ifj. Tűzkő Imre, kádár és lakos.

A t. bizományosok sorozata:

Brassóban: Fábik Ede gyógyszer. Déván: Buchler A. Déésen: Krémer Samu. Eresbetvárosban: if. Szankovits L. Lukács Antal. Gyergyószentmiklóson: Fröhlich gyógyszerész. Hátszegben: Mátéfi Béla gyógyszer. Kolozsváron: Schütz Károly K. Fehérváron: Sándor Rugófi gyógyszer. Károlyváron: Benich gyógyszer. Szászsebesen: Weisórtl Adolf. Marosvásárhelyen: Burdats Alajos gyógyszer. Nagenyeden: Bisztritsány Sándor. Sz. udvarhelyen: Betzási Manó. Szilágysomlyón: Végli Mihály, Krézán gyógyszer. Ruzsba és társa. Sepsi sz. györgyön: Vitályos Béla. Segesváron: Misselbacher fia és Teutseh. Szébenben: Zóhrer Ferencz.

Tudomásomra jutott, hogy e találmányom némely helyen utánoztatik is, s ezáltal a szenved emberiség károsodtatik a nyereségért, különösen figyelmébe ajánlom a t. megrendelő, vagy egy általam az azt használóknak, hogy én csak az egyes szeletek, egyszersmind használati utasítással szolgáló burkolatát, saját néveláírással ellátottakért kezkeskedem, Krőzer Ágoston, gyógyszerész Tokajban.

Sz. 29.

(258) (3—3)

Az erdélyi országos nemzeti színház-alap felsegelésére összeállott t. cz. részvényesek közül azok, kik részvényeik befizetésével hátralékban vannak, ezenel felkérnek, hogy hátralék részvényeiket, az illető vidéki pénztárnokokhoz, és illetőleg a kolozsvári főpénztárba mielőbb befizetni sziveskedjenek; egyuttal értesítetik a t. cz. közönség, hogy Streicher Mihály ur a közép-ponti pénztárnokságról lemondván, helyibe t. Fülöp Samu el kolozsvárvárosi tanácsos ur nevezetelt ki. Kolozsvárt, september 5-én 1861.

Az erdélyi országos nemzeti színházi választmány nevében

Groisz Ferdinánd, választmányi jegyző.

(256)

(3—3)

A kolozsvári helyvéthitű egyház és tanoda piaczori 273 és 274. számú ugyanevezett „lábos-ház” a jövő 1862. év ápril 24-én kezdve együtt vagy külön több évre hasznabérbe adandó. A bérleti szándékozók, az elsőre nézve 105, a másodikra nézve 75 o. ft bányapénzzel ellátott irásos ajánlatukat, folyó év szeptember 28-áig megtehetik, egyházi pénztárnok Filep Samunál, hol mind a feltételek mind pedig a költével megtekinthető.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

A Királyhágón inneni rész

ERDÉLY TÉRKÉPE

alkotmányos felosztás szerint.

Oskolai használatra.

A legújabb és legjobb kútfők szerint tervezte és köre rajzolta Elekes Ferencz. Kiadja STEIN JÁNOS.

Ára szépen szinelve 2 frt 50 kr. Egészsze vászonra huzva 3 frt 40 kr. Egészsze vászonra huzva négy szeletbe 4 frt 10 kr. o. é.

Smolka's Rede über Ungarn

in der Sitzung des Wiener abgeordneter Hauses 28. August. Ára 10 ujkracjázár.

Az utolsó Czaporog,

orosz történeti regény két szakaszban, utójátékkal.

Viardot után írta Khern Ede.

A tiszta jövedelem fele nyilvános számadás mellett a m. t. akadémia palotájára van felajánlva. Ára 1 frt 20 kr.

Das Buch der Erfindungen, Gewerbe und Industrien.

3 Bände. Preiss: 9 fl. ö. W.

Arany kincstár, ezer titkos szerrel a közjóllét előmozdítására és iparüzlet lendítésére. Kiadta Beyse J. Ára 1 frt 40 kr.

Erdélyhoni jogtudomány, írta Dózsa Elek jogtudor. Első könyv: Erdélyhoni közjogtan. Második könyv Magyar magán-jogtan. Harmadik könyv: Magyar pertan.

A három kötet ára 6 frt o. é.

Egyetemes természet vagy Észjog elemei, t. Viraszil Antal eredeti latin munkája után, magyarul előadva Márk József által. Ára 3 frt.

Törvénytudományi műszotár, közreboicsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

(Kovács Pál.) A magyarhoni törvényhozás történeti vázlata.

Törvény-tárunk és pót-gyűjtemények nyomán, Árpád korától fogva mostanig, évsor s a nevezetesebb pontok szerint készítve, és egy törvénykönyvi szótárral felvilágosítva. Ára 1 frt 60 kr. (Jean Charles) II-dik Napoleon, történeti regény 2 részben, ára 1 frt. (Thali Kálmán) Székely kürt, költemények, ára kötve 2 frt.